
Dünya Coğrafyası ve Kalkınma Perspektifi Dergisi

Journal of World Geography and Development Perspectives (JWGDP)

To Cite This Article: Deniz, S. & Yılmaz, Z. (2023). Belediye Logolarının Coğrafi Bakış Açısıyla İncelenmesi: Erzincan İli Örneği. *Journal of World Geography and Development Perspectives (JWGDP)*, 4, 46-58.

Submitted: December 4, 2023

Revised: December 08, 2023

Accepted: December 24, 2023

Examination of Municipality Logos From A Geographical Perspective: Erzincan Province Example

Belediye Logolarının Coğrafi Bakış Açısıyla İncelenmesi: Erzincan İli Örneği*

Sinan DENİZ¹

Zeynep YILMAZ²

Öz

Logolar bir yerin veya bir markanın kendine ait özelliklerini çeşitli sembollerle ifade edilmesidir. Hizmet veren kuruluşlar olarak belediyeler de kendilerine ait tanıtıcı logolar kullanmaktadır. Belediyeleri temsil eden bu logoların o yöreye ait değerleri taşıması, logoların benimsenmesini kolaylaştırmaktadır. Belediye logoları bir yerleşim yerini temsil ettiklerinden genelde fiziki ve beşerî coğrafya unsurlarını içermektedirler. Oluşturulan logolarda coğrafi işaretlerin kullanılması, logoları coğrafi açıdan önemli kılmaktadır. Erzincan ilinin belediye logolarının coğrafi bakış açısıyla incelendiği bu çalışma, belediye logolarındaki fiziki ve beşerî coğrafi sembollerin yorumlanması ve kent kimliklerinin oluşturulmasında, coğrafyanın etkisi analiz edilmeye çalışılmıştır. Erzincan ilinin belediye logoları incelenirken hem fiziki hem de beşerî coğrafya unsurlarının birlikte kullanıldığı görülmüştür. Logolarda güneş, hayvan motifleri, ağaç, dağ, akarsu ve tarım ürünleri gibi doğal coğrafya elemanlarıyla kültürel, dini ve beşerî öğelerin bir arada olması coğrafi açıdan oldukça önemlidir. Bu durum logo tasarımlarında doğal çevrenin göz ardı edilmediğini, mekânı tanımlayıcı unsurların kullanıldığını, yöreye ait tarihi ve kültürel değerlerin ön plana çıkartıldığı anlamına gelmektedir. Erzincan Merkez ilçesi belediye logosunda her bir ayrıntının orijinalliği, ilin özelliklerini taşıyacak şekilde tasarlanmıştır. Sadece Merkez ilçeyi tanımlamakla kalmayıp, taşra ilçelerin niteliklerini de anlatmaktadır. Çayırılı belediye logosunda fiziki coğrafya özellikleri, İliç, Kemah, Otlukbeli ve Üzümlü belediye logolarında ise hem fiziki hem de beşerî coğrafya özellikleri detaylı olarak sembolleştirilmiştir. Kemaliye ilçesinin doğal güzellikleri tam anlamıyla logoya yansıtılmamıştır. Refahiye ilçe belediye logosunda modern çizgiler ve simgeler kullanılmıştır. Tercan belediye logosu daha basit ve birkaç sembolden oluşmaktadır. Genel olarak bütün logolarda buldukları coğrafyaya ait doğal ve beşerî unsurların yer aldığı ve kültürel değerlerin kullanıldığı gözlemlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Erzincan, Coğrafi Logo, Coğrafi İşaret, Belediye Logoları.

* Bu makale, 28-29 Aralık 2023 tarihleri arasında Atatürk Üniversitesi Edebiyat Fakültesi'nde düzenlenen 1. Ulusal Coğrafya Lisansüstü Öğrenci Sempozyumu (UCLÖS) adlı etkinlikte sözlü bildiri olarak sunulmuş

¹ Sorumlu yazar, Doktora Öğrencisi, Atatürk Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi Coğrafya, Yakutiye, Erzurum. E-mail: sinan.deniz.2125@gmail.com, ORCID ID: 0000-0003-0727-6010

² Arş. Gör., Atatürk Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi Coğrafya, Yakutiye, Erzurum. E-mail: zeynepyilmaz@atauni.edu.tr, ORCID ID: 0000-0002-7345-7517

Examination of Municipality Logos From A Geographical Perspective: Erzincan Province Example

Abstract

Logos are expressions of the unique characteristics of a place or a brand through various symbols. As service providers, municipalities also use their own promotional logos. The fact that these logos representing municipalities carry the values of that region makes it easier for the logos to be adopted. Since municipality logos represent a settlement, they generally contain physical and human geography elements. The use of geographical indications in the created logos makes the logos geographically important. In this study, where the municipal logos of Erzincan province are examined from a geographical perspective, the effect of geography on the interpretation of physical and human geographical symbols in the municipal logos and the creation of city identities has been tried to be analyzed. While examining the municipal logos of Erzincan province, it was seen that both physical and human geography elements were used together. The combination of natural geography elements such as the sun, animal motifs, trees, mountains, streams and agricultural products with cultural, religious and human elements in logos is very important from a geographical perspective. This means that the natural environment is not ignored in logo designs, place-defining elements are used, and local historical and cultural values are highlighted. The originality of every detail in the Erzincan Central district municipality logo is designed to reflect the characteristics of the province. It not only defines the central district, but also describes the qualities of the provincial districts. Physical geography features are symbolized in detail in the Çayırılı municipality logo, and both physical and human geography features are symbolized in detail in the İliç, Kemah, Otlukbeli and Üzümlü municipality logos. The natural beauties of Kemaliye district are not fully reflected in the logo. Modern lines and symbols are used in the Refahiye district municipality logo. Tercan municipality logo is simpler and consists of several symbols. In general, it has been observed that all logos contain natural and human elements belonging to the geography in which they are located and cultural values are used.

Keywords: Erzincan, Geographical Logo, Geographical Indication, Municipal Logos.

1. GİRİŞ

İnsan ile mekan arasındaki ilişkiyi inceleyen coğrafya, farklı coğrafi alanlardaki fiziki ve beşeri olguların karşılıklı etkileşimini ve bu etkileşim sonucunda ortaya çıkan kalıpları (Tümertekin ve Özgüç, 2014: 2) çoklu bakış açısıyla inceleyen bir bilimdir (Uzun ve Özcan 2014: 273). İnsan ve mekan arasındaki bu etkileşim beraberinde farklı algı ve tutumların gelişmesine neden olmuştur. Bu algı ve tutumlar neticesinde gelişen farklı paradigmlar coğrafyanın bugünkü bilimsel düzeyine ulaşmasında etkili olmuştur (Özgen, 2010: 2). İnsanın çevreyi algılaması, yorumlaması ve bağlantı kurmaya çalışması, coğrafyanın çalışma alanının genişlemesine olumlu katkı sağlamıştır. İnsanlar tarih boyunca yaşadıkları çevreyi tasvir etmiş ve doğadaki coğrafi unsurları bazı simge ve sembollere dönüştürmüştür. Böylece coğrafi işaretler, simgeler ve semboller ortaya çıkmıştır. Bu simgeler ve semboller genellikle beşeri ve fiziki coğrafya öğelerden meydana gelmektedir (Uzun ve Özcan 2014: 273). Günümüzde bu simgeler ve semboller daha çok logo ve amblem olarak karşımıza çıkmakta ve bir bölge, ülke, şehir veya kuruluşu temsil edecek şekilde kullanılmaktadırlar.

Şehirler birçok imajı olan (Aliağaoğlu, 2011: 265) karmaşık bir yapıya sahiptirler. Bir yerin imajı ise insanların o yer hakkındaki basit ve genel izlenimleridir (Aliağaoğlu, 2011: 265). Bu sebeple şehirleri tanıtıcı logo ve amblemler oluşturulmaktadır. Çünkü logo ve amblemler bir marka, şirket ve ürün kimliğini ifade etmek ve akılda kalıcılığını sağlamak amacıyla yapıldığı (Çakır, 2013: 54) gibi bir bölge, ülke ve şehir içinde tasarlanabilir. Burada dikkat edilmesi gereken husus logoların dizaynı esnasında, şehir imajları ve coğrafi görünümünün birçok faktörün etkisiyle ortaya çıktığı gerçeğidir. Bu faktörler fiziki ve beşeri özellikler, kültürel ve sosyal özellikler, dini etkiler, yerleşme tarihi, ve ekonomik faaliyetler gibi faktörlerdir (Aliağaoğlu, 2011: 265). Bunlar göz önüne alındığında herhangi bir yerleşim yeri için tasarlanacak olan logoların, o yerin coğrafi özelliklerinden bağımsız olmaması gerektiğini göstermektedir.

Logo ve amblemler tasarlanırken dikkat edilmesi gereken diğer bir husus ise renk seçimleridir. Renkler coğrafyaya, toplumlara, kültürlere ve inanışlara göre farklı anlamlar edinebilmektedir. Ayrıca aynı renkler farklı zeminlerde farklı hissiyatlar uyandırabilmektedir. Bu sebeple renk seçimi kadar birlikte kullanılan renkler ve tercih edilen zeminde önemlidir. Renkler bir ürün, kurum ya da ulusu simgeleyebilir. Kültürleri, sosyal statüleri ifade etmek ya da onlarla ilişki kurmak için renklerden faydalanılabilir (Eliri ve Erdurucan, 2011: 48). Bu tarz sebeplerden dolayı logo ve amblemler de kullanılacak renkler oldukça önemlidir. Araştırma sahasındaki logolarda kullanılan renk seçimleri logodan logoya farklılık göstermektedir. Logolardaki renklerin genel olarak doğal coğrafi öğelerden ve kültürel değerlerden alınması, coğrafi çevrenin insanlar üzerindeki etkisini göstermektedir. Ayrıca ilçelere özgü coğrafi değerlerin logolarda kullanılması hem coğrafi işaretleme açısından hemde ürünlerin tanıtımında ve pazarlara ulaştırılmasında önemlidir. Günümüzde küresel ölçekte birçok ürün yerel adıyla bilinmekte ve coğrafi işaretli ürünlerin üreticiye, tüketici davranışına, tedarik zincirine ve yerel kalkınmaya etkisi bulunmaktadır (Özsoy, 2015: 32).

Erzincan ilinin belediye logolarının coğrafi bakış açısıyla incelendiği bu çalışma belediye logolarındaki fiziki ve beşeri coğrafi sembollerin yorumlanması ve kent kimliklerinin oluşturulmasında coğrafyanın etkisi analiz edilmeye çalışılmıştır. Erzincan ilinin belediye logoları incelenirken hem fiziki hem de beşeri coğrafya unsurlarının birlikte kullanıldığı görülmüştür. Logolarda güneş, hayvan motifleri, ağaç, dağ, akarsu ve tarım ürünleri gibi doğal coğrafya elemanlarıyla kültürel, dini ve beşeri öğelerin bir arada olması coğrafi açıdan oldukça önemlidir. Bu durum logo tasarımlarında doğal çevrenin göz ardı edilmediğini, mekanı tanımlayıcı unsurların kullanıldığını, yöreye ait tarihi ve kültürel değerlerin ön plana çıkartıldığı anlamına gelmektedir. Ayrıca belediye logoları tasarlanırken doğal, kültürel, tarihsel ve yerel değerlerin göz ardı edilmemesi (Orhan, 2010: 244) insanların bu logoları kabul etmelerini ve onlarla bütünleşmelerini kolaylaştırmaktadır (Tepecik, 2002:62).

Bu çalışma yapılırken logo ve amblem kavramlarının birbiriyle karıştırıldığı görülmüştür. Bu kavramlar aynı amaca hizmet etse de birbirinden farklıdır. Amblemler bir ürün ya da hizmet üreten kuruluşlara kimlik kazandırmak amacıyla sözcük özelliği göstermeyen, soyut veya nesnel görüntülerle ya da harflerle oluşturulan simgelerdir (Becer, 1997: 194). Logolar ise markanın görsel simgesi olan bir amblemle birlikte bir markanın ya da kuruluşun isminin ayırt edici şekilde bir araya gelmesiyle oluşmaktadır (Ries vd, 2004: 125). Belediye logolarında genellikle amblem ve logolar birlikte kullanılmaktadır. Araştırma sahasındaki logoların tamamı da benzer şekilde amblem ve logoların birlikte kullanılmasıyla oluşmuştur.

m'ye ulaşmaktadır (Karadeniz ve Altınbilek, 2018: 290). Erzincan'ın diğer önemli yükseltilere sahip dağları ise Munzur Dağları (3.449 m), Ergan Dağı (3.256 m), Mülpet Dağı (3.065 m), Köhnem Dağı (3.045 m), Sipikör Dağı (3.010 m), Coşan Dağı (2.976 m), Mayram Dağı (2.669 m)'dir (URL 1).

Erzincan'ın önemli ovaları ise genellikle doğu batı yönünde uzanış gösteren Erzincan Ovası (1850 m) ve Tercan Ovası (1400-1600 m)'dir (Karadeniz ve Altınbilek, 2018: 290). Oluşumları itibarıyla Erzurum Ovası tektonik depresyon ovası, Tercan ovası ise hem tektonik hem de akarsu boyu ovası olarak tanımlanır (Yazıcı, 1991: 18). Belirtilen topoğrafik özellikler belediye logolarına da yansımıştır. Özellikle Çayırılı, İliç ve Kemah ilçelerinde daha fazla ova, vadi ve dağ gibi coğrafi semboller kullanılmıştır.

Karasal iklim özelliğine sahip Erzincan'ın yıllık sıcaklık ortalaması 10.9 °C'dir. Ocak ayı sıcaklık ortalaması -3.0 °C iken, Ağustos ayı sıcaklık ortalaması 23.9 °C'dir. Yıllık ortalama yağış miktarı 367.2 mm olup, en yağışlı mevsim ilkbahardır. Erzincan yağışlarının %39'unu ilkbahar mevsiminde alırken, %13 ile en az yağışı da yaz mevsiminde alır. Hakim rüzgar yönü ise 46052 esme sayısı ile doğu-güneydoğu (ESE) olarak hesaplanmıştır (Polat ve Altınbilek, 2021: 60-74).

ADNKS (Adrese dayalı nüfus kayıt sistemi) verilerine göre 31 Aralık 2022 itibarıyla Erzincan ilinin nüfusu 239.223 kişi olarak kayıtlara geçmiştir. Bu nüfusun %50.62'si erkek nüfustan oluşurken, %49,38'i kadın nüfustan oluşmaktadır. Nüfus yoğunluğu olarak km²'ye 20 kişi düşmektedir (URL 2).

4. ERZİNCAN BELEDİYE LOGOLARININ COĞRAFİ ANALİZİ

Deneyimler ve anlamlar bütünü olan şehirler çok nüfuslu, çok fonksiyonlu merkezi yerleşmelerdir. "Tek başına anıt ve sembol olan şehirlerde" (Tuan 2005: 125) logolar yerel olanı çeşitli sembollerle izah etmektedir. Her şeyin sürekli olarak geliştiği ve değiştiği küresel kaos ortamında kaybolmamak amacıyla yerel unsurların ön plana çıkarılması oldukça önemlidir. Şehirlerde yerel unsurlar genel olarak belediye logolarıyla gösterilmekte ve kent kimliğini ifade etmektedir. Bunlar şehirleri ayrı kılan, şehri yere dönüştüren, şehre duygusal bağlılığı artıran, aidiyet duygusu aşıl原因an kısaca yer sevgisini güçlendiren sembollerdir (Aliğağoğlu ve Uğur, 2018: 2358). Erzincan ilinde Merkez ilçeyle birlikte dokuz ilçe belediyesi bulunmaktadır. Bu ilçelerin belediye logoları coğrafi bakış açısıyla incelenmiş olup logolarda birçok coğrafi faktörün sembolleştirildiği görülmüştür. Belediye logoları şehirlerin kent kimliği kazanmalarında etkilidir. Çünkü kent kimliği her şeyden önce görsel öğelere yansımaktadır (Siyavuş ve Belge, 2023: 29).

Şekil 1: Erzincan ilinin belediyelerine göre logo dağılımı.

İçinde yaşadığımız şehirlerin tarihi, coğrafi ve kültürel özelliklerinin birçoğu, o şehirleri simgeleyen belediye logolarında kendilerine yer bulmaktadır. Şehirlerle bütünleşmiş bu belediye logoları, şehirlerin kimliğini ve imajını oluşturmada etkili olmakta ve şehirlerin tanıtımında önemli rol oynamaktadır. Bu sebeple belediye logoları tasarlanırken şehirlerin tarihi ve kültürü kadar şehrin üzerinde yer aldığı coğrafyaya ait özelliklerin de göz önünde bulundurulması gerekmektedir (Bilirdönmez ve Şahin, 2019: 39). Evrenselleşmiş sessiz bir dil olarak kabul edilen sembollerin (Uçar, 2004:

24) belediye logolarında kullanılması, şehrin vizyonunu, fonksiyonel özelliklerini ve vemek istediğ mesajı daha net verebilmesi açısından önemlidir. Şehirlerin çevreleriyle olan sıkı ilişkisi düşünüldüğünde bu logolarda şehri tanıtıcı birçok coğrafi unsurun olması isabetli olacaktır (Bilirdönmez ve Şahin, 2019: 39)

Erzincan belediye amblemi üç ana bölüm, dört ayrıntı ve üç renkten oluşmaktadır. Yazı detayı da eklenerek logo tamamlanmıştır. Üç ana bölümden ilki çift başlı kartal detayıdır. Selçuklu Dönemi sanat eserlerinde sıkça görülen çift başlı kartal, Oğuzların rağbet ettiği bir sembol olarak karşımıza çıkmaktadır. Belediye logosunda yer alan kartal sembolü özelde Mengücek stilinde sanat ve güzelliği ifade ederken genel olarak yüceliği, hürriyeti, güç, kuvvet ve vakarı sembolize etmektedir. Her iki kartal kanadı üzerinde, omuz başlarını teşkil eden koç başları amblemin ikinci bölümünü oluşturmaktadır. Akkoyunlu Türkmenlerinin kullandığı önemli bir semboldür (Şahin, 2006: 3-35). Ambleme bulunan koç başları aynı zamanda ildeki hayvancılığı da vurgulamaktadır. Bakır kandil, kubbe ve minare üçüncü bölümü oluşturmaktadır. Bakır kandil; madencilik, ışık, aydınlık nitelikleriyle anlamlandırılmaktadır. Temel inancın belirtilmesi amacıyla, kandilin ışık saçan yerine kubbe-minare, üst kesimine ise hilal yerleştirilmiştir. Ayrıntılara bakıldığında kandilin her iki yanındaki yarı eğri duran Türk kılıçları, Erzincan folklor elbiselerinde de bulunan motifler (kanat motifleri) ve üzüm salkımı şeklindedir. Coğrafi ve kültürel özelliklerin yansıtıldığı ince ayrıntılarda yöre güzel bir şekilde tanıtılmıştır. Son ayrıntı ise, taraklı kuyruk dikkati çekmektedir. Kuyruk üzerindeki dokuz beyaz çizgi ilçe sayısını göstermektedir. Renk olarak lacivert yoğunlukta olmakla beraber, beyaz, bakır rengi ve siyah kullanılmıştır (Şekil 2).

Şekil 2: Erzincan Belediye Logosu.

Çayırılı ilçe belediyesinin logosu tamamen fiziki çevre koşullarının özelliklerini yansıtmaktadır. Çayırılı Belediye logosunda, Esence (Keşiş) Dağları'nı, Balıklı Gölü'nü ve mera alanlarının çokluğunu belirten çayır lar kullanılmıştır. Esence Dağları zirvesindeki kalıcı karlar ile yüksekliği ve buzulların varlığına dikkat çekilmiştir. Ayrıca 1954 yılında ilçe olması belirtilerek Çayırılı Belediyesi yazısı eklenmiş böylece amblem ve logo beraber kullanılmıştır. Çayırılı hem yazı hem de ilçenin fiziki coğrafya özelliklerini içeren şekillerle tanıtılmaya çalışılmıştır (Şekil 3).

Şekil 3: Çayırlı İlçe Belediye Logosu.

İliç 1939 yılında demiryolu istasyonunun kurulmasıyla birlikte bucak merkezinden ilçe konumuna getirilmiştir. Demiryolu hattına bağlı olarak kurulan İliç ilçesi ulaşımdaki önemini zamanla kaybetmiştir. İlçenin geçim kaynakları arasında yer alan küçükbaş hayvancılık, arıcılık ve bal üretimi (Başbüyük, 2006: 253-254), ilçe logosunda gösterilmiştir. İliç için önemli tarihi eserlerinden biri olan Tarihi Saatli Çeşme sembolü de logoda yerini almıştır. Ayrıca Aydınlık Kanyonu, demiryolu tüneli, köprü, sarp kayalık ve uçurumlar logoda detaylı bir şekilde sembolleştirilmiştir (URL 3, Şekil 4). Bereketin sembolleri olarak kabul edilen buğday başağı, akarsu ve çayır detayı coğrafi açıdan önemlidir. Kısaca İliç ilçesinin en popüler yerleri ve en önemli ekonomik faaliyetleri minimize edilerek logoya eklenmiştir.

Şekil 4: İliç İlçe Belediye Logosu.

Kemah kalesinden ilçeye bakıldığı izlenimi verilen logoda, coğrafi şekiller ön plana çıkarılmıştır. Fırat nehrinin önemli kollarından biri olan Karasu ırmağı ve Munzur Dağları sembolleştirilmiştir. Logoda bir diğer tarihi yapı olan Sultan Melik Kümbeti en belirgin sembol olarak göze çarpmaktadır (Şen ve Silahşör, 2020:1408, Şekil 5). Tarihi, kültürel ve coğrafi ortam özelliklerinin yansıtıldığı Kemah belediye logosunda güneş ve bayrak sembolleri de kullanılmıştır.

Şekil 5: Kemah İlçe Belediye Logosu.

Eski ismi Eğin olan Kemaliye ilçesinin doğal güzellikleri ve tarihi dokusu tam anlamıyla logoya yansıtılmadığı için eleştirilere açıktır. Bilhassa coğrafi özellikleriyle dikkati çeken ilçede doğa sporları ve şenlikler yapılmaktadır (URL 4). Fakat bu özellikler logoda gösterilmemiştir. Logo incelendiğinde fiziki coğrafya özelliklerinden ziyade kültürel değerlerin vurgulandığı görülmektedir. Kemaliye Belediye logosunda Atatürk silüeti, bayrak, minare, halı, kadın saçı ve halk kültürüne ait semboller göze çarpmaktadır (Şen ve Silahşör, 2020:1391, Şekil 6). Ayrıca Kemaliye'ye özgü taş duvar örgüsünün logoda yer alması yerel değerleri yansıtması açısından önemlidir.

Şekil 6: Kemaliye İlçe Belediye Logosu.

Otlukbeli ilçesi denildiği zaman akıllara Otlukbeli savaşı ve Otlukbeli gölü gelmektedir. Bu iki önemli değer, logoda birlikte yer alması tasarım açısından oldukça başarılıdır. Ayrıca logoda Güneşin içine yerleştirilmiş Fatih Sultan Mehmet silüeti ve hemen altındaki göl ile bereketin sembolü olan buğday başakları bulunmaktadır. Otlukbeli logosunda genel olarak tarihi ve coğrafi unsurlar birlikte kullanılmıştır (Şekil 7).

Şekil 7: Otlukbeli İlçe Belediye Logosu.

Erzincan Belediyesi ve Refahiye Belediyesi logolarında modern çizgi ve semboller kullanılmıştır. Her bir çizgi ilçeye alakalı önemli özellikleri sembolize etmektedir. Doğal coğrafi ortam özelliklerinden Dumanlı yaylası ve çam ormanları silüet şeklinde sembolize edilmiştir. Coğrafi işaret tescilli Refahiye balının logoda yer alması hem tanıtımı hem de yerel değerlerin önemsinmesi açısından önemlidir (Şekil 8). Ayrıca mavi renginin suyu, yeşil rengin doğal manzaraları, turuncu rengin de dinamizmi temsilen kullanıldığı logo (URL5), lale görünümü ve fiziki coğrafya güzellikleriyle ön plana çıkmaktadır.

Şekil 8: Refahiye İlçe Belediye Logosu.

Erzurum ve Erzincan arasında önemli bir konumda yer alan Tercan ilçesinde Saltuklulara ait Mamahatun Kervansarayı ve türbesi bulunmaktadır (Çağıl, 2023: 11-12). Logo tasarımında bu iki tarihi değere yer verilmiştir. Mamahatun Kervansarayı ve türbesi logonun ön planında sembolleştirilirken, arka planda doğan güneş yer almaktadır. Alt kısma Tercan barajı yerleştirilerek logo tamamlanmıştır (Şekil 9).

Şekil 9: Tercan İlçe Belediye Logosu.

Üzümlü belediye logosunda minare ile birleşik kale surları ve surların tam ortasında cimin üzümü bulunmaktadır. Hem logo içerisine hem de logonun dışına eklenti şeklinde belediye ismi yazılmıştır (Şekil 10). Altintepe Kalesi, batıya açılan ticaret yollarının denetimi bakımından Urartular zamanında stratejik öneme sahiptir. Tarihi yapı hala bu önemini korumaktadır. Üzümlü ilçesi için diğer tarihi Akkoyunlu Cami de logoda yerini almıştır (Toprak, 2009: 20). İlçe hem bağ üretim alanı hem de üzüm üretim miktarı bakımından önem arz etmektedir. Cimin üzümü mikroklima alanda yetiştirilen ve aynı zamanda endemik bir bitki türüdür. Toprak ve optimum coğrafi çevre koşulları sebebiyle Üzümlü ilçesinde üretilmektedir. Üzümlü belediyesi tarafından 2001 yılında Türk Patent Enstitüsü'nden patent alınarak Türkiye'nin ilk patentli üzümü olmaya hak kazanmıştır (Gözener ve diğ., 2014: 75).

Şekil 10: Üzümlü İlçe Belediye Logosu.

5. SONUÇ

Logolar bir marka, şirket veya hizmet veren bir kuruluşun kimliğini ortaya koymak ve görsel olarak akılda kalıcılığı sağlamak amacıyla kullanılırlar. Belediyeler de bu amaç ile kendilerine özgü logolar tasarlamaktadırlar. Bu logolar belediyelerin dünyaya açılan kapılarıdır. Çünkü bir yer ile ilgili ilk izlenimler genelde görsel olarak hafızalarda yer edinmektedir. Bu sebeple belediye logolarının titizlikle tasarlanması gerekmektedir. Hizmet veren kuruluşlar olarak belediye logolarının çıktığı coğrafi ortamdan bağımsız olmaması ve buldukları yere ait tarihi, kültürel ve ekonomik değerleri taşıması gerekmektedir. Bu amaç ile Erzincan ilinde belediye örgütlü yerleşmelerdeki logolar incelenmiştir. Bu inceleme sonucunda belediye örgütlü yerleşmelerin logolarında buldukları yerin coğrafi özellikleri göz ardı etmeyip, az veya çok bu özellikleri kullandıkları görülmüştür. Amblemler tek başına değerlendirildiğinde hangi belediyeye ait olduklarını tahmin etmekte zorluk çekileceği ve belki de tanıtımın tam anlamıyla yapılamayacağı gerekçesi ile belediye ismi eklenmiştir. Genel olarak Erzincan belediyesi bütün ili tanıtma görevini üstlenmiş, diğer taşra ilçeleri ise kendi sınırları içerisinde bulunan doğal ve beşeri faaliyetleri sembolleştirmiştir.

Şehirlerin imajı ve kent kimliklerinin oluşturulmasında logolar önemli bir rol oynamaktadır. Bu sebeple logolarda buldukları yerlerin tarihi, kültürel, ekonomik ve coğrafi öğelerin sembolleştirilmesi hem şehir kimliğinin oluşmasında hem de tanıtımının yapılmasında önemlidir. Erzincan ilinin coğrafi işaret tescilli olan; tulum peyniri, bakır imalat ve el işlemeciliği sanatı, Refahiye balı, cimin üzümü, kesme kadayıfı, Kemaliye dutu/Eğün dutu, Kemah doğal kaynak tuzu,

Erzincan üzümlü sarucu olan ürünlerden sadece birkaçı logolarda kullanılmıştır. Yöre coğrafyasına ait olan bu ürünlerin logolarda gösterilerek daha çok tanıtılması isabetli olacaktır. Araştırma sahasındaki logolar özellikle tarihi mekanlar ve doğal güzelliklerin tanıtımı şeklinde oluşturulmuştur. Fakat oluşturulan bu logoların ilçeleri tam anlamıyla tanıtma noktasında eksiklikleri bulunmaktadır. Belediye logolarının ilçeyi yansıtmaması durumu, mevcut logoların güncelleme gerekliliğini ortaya çıkarmaktadır. Elbette ki bütün logoların değişimi söz konusu değildir. Örneğin; Erzincan ve Refahiye ilçe belediye logoları, diğer belediye logolarına göre daha profesyonel olarak tasarlanmıştır. Çayırlı, İliç, Kemah, Kemaliye, Otlukbeli ve Tercan ilçelerinin logoları ise modernize edilerek güncellenebilir. Özellikle Kemaliye ilçesinin belediye logosunda ilçenin sahip olduğu doğal güzelliklere yer verilmemesi büyük bir eksikliktir. Sonuç olarak Erzincan ili belediye örgütlü yerleşmelerin logoları, kentin kimliğini ve yaşanan çevrenin coğrafi özelliklerini yansıttığına, ancak daha modern dokunuşların olması kanaatine varılmıştır.

KAYNAKÇA

- Aliağaoğlu, A., & Abdullah, U. (2018). Logolarda Erzurum Kent Kimliği: Yorumlayıcı Anlamaya Yönelik Bir Çalışma. *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 22(4), 2357-2379.
- Aliağaoğlu, A. (2011). Lakap ve Logolarda Türkiye Şehirleri: Anlamaların Coğrafyası. *Doğu Coğrafya Dergisi*, 12(17), 263-290.
- Başbüyük, A. (2006). Demiryoluna Bağlı Olarak Kurulan Bir İlçe Merkezi: İliç (Erzincan). *Doğu Coğrafya Dergisi*, 11(15), 251-274, <https://dergipark.org.tr/tr/pub/ataunidcd/issue/2440/31125>
- Becer, E. (1997). İletişim ve Grafik Tasarım. Dost Kitabevi Yayınları, (1. Baskı), Ankara.
- Bilirdönmez, T., Şahin, C. (2019). Doğu Karadeniz Bölgesi Şehirlerinin Belediye Logolarındaki Tanıtıcı Sembollerin Analizi. *Maarif Mektepleri Uluslararası Sosyal ve Beşeri Bilimler Dergisi*, 2(2), 38-47.
- Çağıl, Z. (2023). Tercan Mama Hatun Türbesi. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Sivas: Sivas Cumhuriyet Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Çakı, A. (2010). Türkiye’de Amblem – Logo Tasarımının Gelişim Süreci, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), İstanbul: Haliç Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Eliri, İ., Erdurucan İ., (2011). Sahne Işıklanmasında Renklerin Dili, 1. Baskı, Öncü Kitap, Ankara.
- Gözener, B., Kaya, Y., Sayılı, M. (2014). Erzincan İli Üzümlü İlçesinde Cimin Üzümü Üretimi ve Pazarlama Durumu. *Gaziosmanpaşa Bilimsel Araştırma Dergisi*, 9, 74-80.
- Karadeniz, V., Altınbilek, M. S. (2018). Erzincan İlinin Topografik Analizi ve İdari Sınırlar İlişkisi, Bazı Sorunlar. *Erzincan Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 11(1), 283-304.
- Orhan, A. (2010). Yerel değerlerin turizm ürününe dönüştürülmesinde" coğrafi işaretlerin" Kullanımı: İzmit pişmaniyesi örneği. *Anatolia: Turizm Araştırmaları Dergisi*, 21 (2), 243-254.
- Özgen, N. (2010). Bilim Olarak Coğrafya ve Evrimsel Paradigmaları. *Ege Coğrafya Dergisi*, 19 (2), 1-26.
- Özsoy, T. (2015). Coğrafi İşaretlemenin Katma Değer Oluşturmada Bir Araç Olarak Kullanımı. *Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 24(2), 31-46.
- Polat, P., Altınbilek, M.S. (2021). Erzincan’ın İklim Özellikleri ile Erzincan’da Kaydedilen Uzun Dönem (1930- 2020) Sıcaklık ve Yağış Verilerinin Trend Analizleri. *Doğu Coğrafya Dergisi*, 26 (46), 55-80.
- Ries, A., Ries, L. (2004). Marka Yaratmanın 22 Kuralı. Çeviren Atakan Özdemir, Mediacat Yayınları, (3.Baskı), İstanbul.
- Siyavuş, A. E., & Belge, R. (2023). Belediye Logolarının Coğrafi Analizi: Tokat İli Örneği. *Doğu coğrafya dergisi*, 28(49), 28-39.
- Şahin, T.E. (2006). Erzincan Amblemi. Erzincan Belediyesi Kültür Yayınları, Erzincan.
- Şen, N., & Silahşör, Y., (2020). “Destinasyon Marka Kimliği Oluşturulmasında Semboller: Erzincan Logolarının Değerlendirilmesi”. [Bildiri]. MTCO’xx20 Kıtalararası Turizm Yönetimi Konferansı (ss.1384-1410). Online, Turkey.
- Tepecik, A. (2002). Grafik Sanatlar (Tarih-Tasarım-Teknoloji). Detay Yayınları, (1. Baskı), Ankara.
- Toprak, H. (2009). Altıntepe Urartu Kalesi. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Erzurum: Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Tuan, Y. (2005). “Mekan ve Yer: Humanist Perspektif”, 20. yy. da Amerikan Coğrafyasının Gelişimi, Çizgi Kitabevi.
- Tümertekin, E., Özgüç, N. (2009). Beşeri Coğrafya: İnsan, Kültür, Mekan. Çantay Kitabevi.
- Uçar, T. F. (2004). Görsel iletişim ve grafik tasarım. İstanbul: İnkılap Kitabevi.
- Uzun, M., Özcan, S. (2014). Belediye Logolarındaki Coğrafi Sembollerin Analizi: Kocaeli Örneği. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 7(32), 272-288.
- Yazıcı, H., (1991). Tercan Ovasının Coğrafi Etüdü (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Erzurum: Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

İNTERNET KAYNAKLARI

- URL 1. <http://www.erzincan.gov.tr/cograf-yapisi> (Son eriřim tarihi: 04.08.2023)
- URL 2. <https://www.nufusu.com/il/erzincan-nufusu> (Son eriřim tarihi: 12.12.2023)
- URL 3. <https://www.haberkaos.com/erzincan-aydinlik-kanyon/> (Son eriřim tarihi: 25.11.2023)
- URL 4. <http://kemaliye.gov.tr/genel-bilgiler-kemaliye> (Son eriřim tarihi: 25.11.2023)
- URL 5. <https://www.ozsozgazetesi.com.tr/guncel/refahiye-belediyesinin-logosu-degisti/.html> (Son eriřim tarihi: 22.12.2023)